

Tukaj ob 4 jutraj.
Stane mesečno 12-50 Din
za inozemstvo 25.—
neobvezno
Oglaš po tarifu.
Uredništvo:
Miklošičeva cesta št. 16/1
Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravišтво:
Ljubljana, Prešernova
ul. št. 54. Telef. št. 36.
Podružnice:
Maribor, Barvarska ul. 1.
Tel. št. 22.
Celje, Aleksandrova s.
Račun pri pošt. čkov.
zavodu št. 11.842.

Ljubljana, 23. avgusta.
Sele, ko bo znano število pri nedelj-
skih občinskih volitvah v Srbiji in Črni
gori v vseh občinah za poedine stran-
ke oddanih glasov, bo mogoče primer-
jati rezultat teh volitev z rezultatom
poslednjih volitev v narodno skupšči-
no. Takrat bo podana tudi jasna slika
o napredku in nazadovanju političnih
strank v primeri z zadnjimi skupščin-
skimi volitvami.
Danes leže pred nami le številke ob-
čin, ki pripadajo po volitvah tej ali
oni stranki, kar seveda ne podaja toč-
ne slike politične moči, ker se vse ob-
čine, ne glede na število volilcev, ali
stanovništva, štejejo kot ena enota.
Tudi primerjava števila občin — raz-
deljenih po strankah, ki so si v njih
pridobile večino — po izidih sedanjih
in zadnjih občinskih volitev, ne nudi
potrebne jasnosti kar se tiče presoje
politične moči, četudi omogočuje, da
si je lažje ustvariti vsaj glavni vtis o
političnem uspehu zadnjih občinskih
volitev.

Do leta 1920. je bilo 99 % srbskih
občin v radikalskih rokah. Pri občin-
skih volitvah, ki so se vršile v Srbiji
tega leta, pa so radikali doživeli ogro-
men poraz, kajti od 24 večjih mest, ki
so prejela vsa v njihovih rokah, so
jih oni obdržali 5, 7 so jih dobili komu-
nisti, 12 pa demokrati. Pri sedanjih
volitvah so demokrati obdržali od mest
vsja glavna, ki so bila od zadnjih volit-
ev dalje demokratska, ter so izgubili
le Čačak. V Beogradu so dobili komu-
nisti 3528 glasov leta 1920., 1537 leta
1923., radikali 3227 glasov leta 1920.,
6405 leta 1923., demokrati 2835 glasov
leta 1920., 4979 glasov leta 1923.,
republikanci 605 glasov leta 1920.

Vsega skupaj so leta 1920. po služ-
benem poročilu dobili v roke demo-
krati 574 občin, radikali 900, komunisti
43, zemljoradniki 58, republikanci 2,
Ribarčevi liberalci 25, radikalni disi-
denti, muslimanski zanatlije, social-
demokrati po eno, izven strank 6, de-
mokrati - radikalna sporazumna li-
sta 27, nevtralne liste 116, neoprede-
ljenih 25, brez liste 4 občine. Naknad-
ne volitve so bile potrebne na 94 občin-
nah. Pri sedanjih volitvah pa so dobili
demokrati 515, radikali 1414, zemljor-
adniki 83, nevtalci 71, džemijet 15,
republikanci 5, komunisti eno občino.
V 74 občinah se volitve še niso vršile.

Radikalciem so torej pripadle pri ne-
deljskih volitvah vse prejšnje komuni-
stične, liberalne, neopredeljene in de-
loma nevtralne liste, dočim so demo-
krati obdržali 515 od 574 občin iz leta
1920. Od okroglo 2500 občin jih imajo
radikali 1400.

Za dosego tega rezultata so radikali
cl porabili prav vsa dopustna in nedo-
pustna sredstva. Nepopisen teror je
vladal več tednov pred volitvami in
na dan volitev po celi Srbiji in Črni
gori.

Ves državni upravni aparat je bil na
nogah pri agitaciji za radikalsko stran-
ko. Pri tem so se posluževali državni
funkcionarji najgrših nasilstev, preti-
li so, zapirali ugledne državljane brez
vzroka, v zaporih so jih dajali v oko-
vano železje, zabranjevali so kandidir-
anje, zabranjevali so govore o davkih
in o kuluku, v južni Srbiji pa so po-
gnali neljube jim volilce kratkoma-
lo v tribe.

Takšna je »radikalna zmaga« in »na-
tadno zaupanje« v času, ko se koncen-
tracija reakcije bliža vrhuncu. Osobito
proti stanju pred letom 1920 pomeni se-
danji radikalski uspeh pri občinskih vo-
litvah še vedno prav težak poraz, na-
pram izidu iz leta 1920 pa nadomestilo
komunističnih, neopredeljenih in raznih
lokalnih list z radikalsko, brez znatnega
uspeha proti demokratom, proti katerim
je bila naperjena ogromna kampanja s
celim državnim aparatom. Trenotni ra-
dikalski uspeh gre na račun zmagovite
reakcije, ki stopa na mesto skrajnega
komunizma in zemljoradništva, ki sta se
širila po vojni. Oba ekstrema, levi ko-
munistični in desno - radikalski, si sle-
dita. Oba upadata, ker se dasta oba
vzdrževati le s silo in terorizmom. V
obeh slučajih je samo vprašanje časa
kdaj se tak režim sesuje. To je edini
nauk teh volitev.

RAZMERE V JUŽNI SRBIJI.

Beograd, 23. avgusta. p. Danes od
11. do 12. se je vršila v predsedništvu
vlade konferenca, katere so se udeležili
ministri Velizar Janković, Vujić in Pe-
rić. Na konferenci so razpravljali o no-
tanjem položaju. Pred vsem so govorili
o poostrenju razmer med Srbi in Turki
v Južni Srbiji.

**Darujte za Dijaške kuhi-
nje in podpirajte revne
in pridne dijake!**

Vladna izjava o Radićevem begu

RAZPRAVA NA MINISTRSKI SEJLI. — IZJAVE MINISTRA JANKOVI-
ČA NOVINARJEM. — POSTOPANJE PROTI RADICEVSKIM PO-
SLANCIEM.

Beograd, 23. avgusta. p. Nocoj se je
vršila seja ministrskega sveta, na kateri
se je najprej razpravljalo o vprašanju
Radićevega potovanja v inozemstvo. Da-
lje je poročal minister ver dr. Janjić o
evharističnem kongresu v Zagrebu. Na-
to so bili odobreni krediti posameznim
ministrstvom in so navzoči ministri raz-
pravljali o tekočih poslih. Odboru za
zgradbo spomenika pokojnemu kralju
Petru I. je bila dovoljena podpora v zne-
sku 50.000 Din. Sklenjeno je bilo, da se
svečanega odkritja tega spomenika ude-
leži eden izmed ministrov. Vlada je pre-
jela vabilo trgovinskih zbornic, da se ude-
leži njihovega kongresa, ki se bo vršil
dne 25. t. m. v Beogradu.

Zatem je prišla na razgovor brzojavka
reparacijske komisije povodom odpoveda-
nja odškodnine v naravi s strani Nemčije.
Sklenjeno je bilo čakati na odgovor za-
veznikov na našo spomenico. Končno so
sklenjena navodila našim poslanstvom v
inozemstvu, ki se tičejo predvsem Radić-
evih eskurzij in ki gredo za tem, da se
olajšati nastopanje Radića po zaveznikih
prestolicah.

Po seji ministrskega sveta je dal mini-
ster dr. Janković novinarjem nastopno
izjavo: »Zadnje postopanje Stjepana Ra-
dića je dalo kraljevski vladi povod, da se
s tem slučajem posebno bavi. Mislim, da
ustrežem želji naše širše javnosti in o-
dgovorim dolžnosti parlamentarne vlade,
ako v odsotnosti narodne skupščine dam
javnosti tem potom nekaj podatkov o
Radiću. Po podatkih, ki jih ima kralje-
vska vlada, je Radić pobegnil iz naše drž-
ave v inozemstvo preko madžarske meje
v noči od 21. na 22. prošlega meseca.
Pravim »pobegnil«, ker je zapustil naše
državno ozemlje tajno brez potnega lista
in brez dovoljenja vlade, in sicer ponoči
ter na prehodu, ki ni običajen pri po-
tovanju iz naše države. Pri prehodu so
Radiću pomagali tajniki njegove stranke
dr. Krnjević, blaginjak Begić in župan
Skrizaj. Dr. Krnjević in Skrizaj sta po-
slanca Radićeve stranke. Blaginjak Begić
je pobegnil z Radićem v inozemstvo.
Proti vsem tem je odredjena zakonita pre-
iskava.

Radić je iz Madžarske odpotoval preko
Dunaja na Anglesko. Na Dunaju je dajal
izjave preko javnih glasil »O cilju svoje
misli«, ki stremi za tem, da udeleži
državno, politično in kulturno individu-
alnost hrvatskega naroda. Tam je imel
Radić tudi več sestankov s predstavniki
gotovih revolucionarnih odborov, katerih
delovanje je neposredno naperjeno proti
naši državi.

Iz Londona nam poročajo, da je Radić
tamkaj skušal priti v stike z uglednimi
angleškimi listi in političnimi osebami, da
jih pridobi za svojo razdiralno protidržav-
no akcijo. Po avtentičnih poročilih lon-
donski politični krogi Radićevu priho-
du ne pripisujejo nikake važnosti. Za
njegov poset sploh ni zanimanja. Danes
njegovega bivanja ne omenja skoro noben
list več. To je popolnoma razumljivo ker
je znano tudi v Londonu, kakšno kon-

fužno politiko v obče vodi Radić. Znano
je tudi njegovo vedenje za časa svetovne
vojne. Baš kar se tiče Anglije, je prero-
koval Radić, da se bo razsula.

Na žalost prija nastopanje Radića gotov-
im ljudem v Zagrebu. Glasila Radićeve
stranke poročajo, kakor znano, da je ime-
lo dne 19. t. m. »hrvatsko narodno zastop-
stvo« pod predsedstvom narodnega po-
slanca Dragutina Kovačevića svojo žet-
ro sejo, na kateri je bilo med ostalim
sklenjeno, da se da Radiću posebno po-
oblaščenje za diplomatsko akcijo v cilju
mednarodnega priznanja in olivtorjenja
pravic in samoopredeljenja hrvatskega
naroda. Tem Radićevim postopkom obra-
ča kraljevska vlada vse pozornost. Podvze-
la je vse potrebne korake, da se vsem
osebam, ki delujejo proti obstoječemu za-
konitemu stanju v državi in sploh proti
interesom naše države, pokaže strogost
zakonov. Tej zakoniti odgovornosti se ne
odtegne nihče, pa naj zagreši krivico v
državi ali izven nje, sam ali v družbi.

Prepričan sem, da se strinja z menoj
vsa naša javnost in vse naše državotvorne
stranke ter tudi oni Hrvati, ki so pravi
prijatelji samih sebe in svoje domovine.
Računam, da bodo Hrvatje spoznali prave
interese in da bodo vsled tega baš Hrvati
primerno reagirali na to za državo škod-
ljivo igro Radića in njegovih prijateljev.

Beograd, 23. avgusta. j. Današnja »Politi-
ka« poroča: Vlada je bila danes sezvana,
da prouči situacijo, nastalo po Radićevi
akciji v inozemstvu. Vlada se je odločila,
da počaka na prihod vseh ministrov, ki
so še na dopustu. Predvsem bo vprašan
za svoje mnenje Pašić, ki ostane dalje
časa izven države. Na vsak način pa bo
vlada nastopila z vse odločnostjo.

RADIĆ V LONDONU.

Beograd, 23. avgusta. p. Današnja
»Politika« poroča iz Londona: Z mero-
dajnega mesta se poroča, da je Radić
poskušal, da bi ga sprejela angleški mi-
nistrski predsednik Baldwin in minister
zunanjih del lord Curzon. Z obeh mest
mu je bilo odgovorjeno, da se angleški
ministri ne želijo vmešavati v notranjo
politiko kraljevine SHS ter da z ozirom
na to ne smatrajo za oportuno razgovar-
jati se z Radićem.

Včeraj je Radić naletel na isti sprejem
v uredništvu londonskega lista »Times«.
Pred dvema dnevoma je Radića sprejel
glavni urednik imenovanega lista in se z
njim razgovarjal. Danes je Radić zopet
prosil za sprejem, pa mu je glavni ured-
nik odgovoril, da ne vidi potrebe novega
sestanaka, ker je bil Radić že enkrat pri
njem.

Cankov očito podpira makedonstvu ušče

Beograd, 23. avgusta. p. Po zanesli-
vih informacijah je bolgarska vlada da-
la te dni odboru makedonstvujuših 30
milijonov levov kot podporo za njihovo
akcijo proti naši državi v Južni Srbiji.
S tem je vlada Cankova izpolnila obljub-
bo, ki jo je dala vojvodi Brliu. S pomočjo
tega denarja začne makedonstvujušči no-
vo akcijo v Makedoniji. Da bolgarska
vlada podpira akcijo makedonstvujuših,
dokazuje tudi dejstvo, da se vsi ranjen-
ci iz teh borb lečijo v bolgarski držav-
ni bolnici v Čustendilu.

GRČIJA KOLONIZIRA MACEDONIJO.

Trst, 23. avgusta. j. »Piccolo« javlja
iz Soluna: V Solun prihaja veliko šte-
vil grških beguncev, ki se odtoč trans-
portirajo v Makedonijo. Velika množina
beguncev čaka v Carigradu na odhod.
Tudi ti bodo odšli v Makedonijo. Polo-
žaj teh beguncev je zlasti, odkar je pre-
nehalo delovanje ameriškega Rdečega
križa, zelo slab. Med njimi vlada lakota.

STAVKA V GRČIJI.

Atene, 23. avgusta. j. Kljub stavlki se
je vladi posrečilo vzpostaviti prometne
zveze na morju. Polkovnik Plastiras je
izjavil novinarjem, da na Grškem niso
ugodna tla za komunistične poizkuse.
Vlada se nada, da bo stavko kmalu zlo-
mila.

Pesimistično presojanje francoskega odgovora

VENDAR SE BODO POGAJANJA MED ANGLIJO IN FRANCIJO NA-
DALJEVALA.

V NEMCIJI.

Berlin, 23. avgusta. j. Razpoloženje
berlinskega časaopisa z ozirom na Poi-
ncarejevo noto Angliji je precej pesimi-
stično. Prijazni ton note naj bi po mne-
nju berlinskih listov le zakril nepopust-
ljivost Poincareja. »Vorwärts«, meni, da
nota sicer ne pokaže nobenega izhoda iz
evropske krize, vendar pa je lahko pri-
četek angleško-francoskega ali celo nem-
sko-francoskega sporazuma. »Germania«
izjavlja, da dejanska vsebina note ni po-
kazala niti najmanjšega napredka;
»Kreuz-Zeitung« meni, da bo mogoče do-
seči popustljivost Francije le z energič-
nim nastopom Baldwinja. Obstoji pa za
Nemčijo nevarnost, da bo Anglija v go-
tovih točkah osvojila odgovor Francije.

Berlin, 23. avgusta. j. Stresemann bo
imel jutri ob priliki banketa zvezo in-
dustrijcev in trgovcev velik politični
govor, v katerem bo najbrže zavzel sta-
lišče tudi proti izvajanjem Poincareja.

V ANGLIJI.

London, 23. avgusta. s. Jutranji listi
so večinoma mnenja, da je na podlagi
francoske note sporazum med Francijo
in Anglijo nemogoč. »Westminster Gar-
zette« zahteva takojšnjo separatno akci-
jo Anglije ali umaknitve angleških čet s
koelnškega mostišča. »Star« piše, da se
da vsebina francoske note izraziti s tem,
da Poincare od reparacijskih zahtev ne
popušta niti za las.

V ITALIJI.

Rim, 23. avgusta. j. V takojšnjih kro-
gih prevladuje vtis, da francoski odgo-

vor ne bo povzročil nobenega izboljša-
nja v političnem položaju. »Giornale d'
Italia«, ki je že včeraj zastopal stališče,
naj Italija popolnoma osvoji francosko
naziranje, je danes popolnoma izpremenil
smer svojega pisanja.

London, 23. avgusta. Ministrski pred-
sednik Baldwin se je vrnil danes popo-
ldne v London, kjer si je pustil predloži-
ti francosko noto. Kakor se izjavlja v
političnih krogih smatrajo na zunanjem
uradu, da francoski reparacijski načrt v
predloženi obliki sicer ni sprejemljiv, da
pa zasluži temeljito premostrvanje, ker
bo lahko služil za podlago nadaljnjim
razgovorom med zavezniki. Verjetno je,
da se bodo pogajanja med Anglijo in
Francijo nadaljevala v začetku septem-
bra.

Pariz, 23. avgusta. z. Francosko časo-
pisje si pri razpravah o francoskem od-
govoru Angliji ne prikriva, da odgovor
ne bo vzbudil v Londonu baš najboljšega
odmeva. Izraža pa trdno nado, da bo
vendarle omogočil sporazum med Angli-
jo in Francijo. Časopisje pričakuje, da
bo Anglija odgovorila šele po daljšem
času, ker hoče pustiti francoske predlo-
ge točno preštudirati po izvedenih.

Pariz, 23. avgusta. j. Tukaj se z veli-
ko napetostjo pričakuje naznanjeni go-
vor Stresemanna, čeprav je zanimanje
političnih krogov osredotočen na vtis, ki
ga bo francoski odgovor napravil v An-
gliji.

Obupna situacija v Nemčiji

NOVA VLADA NAPOVEDUJE BREZOBZIRNE ODREDBE. — NOV VAL
DRAGINJE.

Berlin, 23. avgusta. j. Nemški finančni
minister dr. Hilferding je včeraj v glav-
nem odboru državnega zbora podal pre-
tresljivo poročilo o brezupnem finančnem
položaju Nemčije, ki bi se mogla sanirati
le z brutalno davčno zakonodajo ter pri-
silno oddajo deviz. Kazenske odredbe bi
mogle doleteti težke zaperne kazni in
inkonfiscacije premoženja. Nadalje se mora
izpiseni politika državne banke. Vsi
državni uradi morajo priti pod strogo
kontrollo.

Berlin, 23. avgusta. s. Kakor javlja »B.
Z. am Mittag«, državni kancelar pri več-
rajšnjih razgovorih z voditelji strank ni
pustil nobenega dvoma o tem, da je vla-
da pripravljena uporabiti vsa razpolo-
ljiva sredstva za sanacijo Nemčije. Se-
danja vlada je mogoče zadržati, ki bo
mogla ustavnim putem preprečiti gospo-
darski in finančni polom države. Ako
tudi ona ne bo mogla izvršiti svojega
gospodarskega in finančnega programa,
bo težko najti sredstvo za rešitev. Ce-

prav odklanja državna vlada diktaturo,
se ne bo ustrašila proglasiti diktaturo v
okvirju ustave, da prepreči vsako sabo-
tažo vojnega programa, ki ima za cilj sa-
nacijo notranjih razmer.

Berlin, 23. avgusta. z. Zadnji dogodki
na borzi so povzročili nov blazen porast
cen. Surovo maslo je veljalo včeraj
4 milijone mark za kilogram, eno jajce
85 tisoč mark, 1 kg govedine 2 milijona
mark, hleb kruha (pol kg) 400 tisoč
mark. Moški čevlji veljajo danes 25 milij-
onov, ženski 20 milijonov mark. V vsem
trgovskem prometu se označujejo cene
ali v angleških funtih ali pa v ameriških
dolarjih.

KRIZA BERLINSKEGA TRAMVAJA.

Berlin, 23. avgusta. s. Z ozirom na ve-
likanski primanjkljaj v proračunu cest-
nih železnic se je sklenilo opustiti pro-
met cestne železnice v dotedanjem ob-
segu ter s prihodnjim terminom odpu-
stiti celokupni personal.

BOJI V MAROKU.

Pariz, 23. avgusta. j. »Journal« javlja
iz Madrida, da se med prebivalstvom
opaža veliko gibanje proti vojni v Ma-
roku. V San Sebastianu so socialisti pri-
redili veliko protestno zborovanje.

BIKOBORBE NA ČESKEM.

Bratislava, 23. avgusta. j. Praško no-
tranje ministrstvo je prepovedalo biko-
borbe, ki so se nameravale prirediti v
Bratislavi. Podjetje je vložilo proti poli-
cijski direktorji v Bratislavi odškodnin-
sko tožbo, ker sta policijska direktorja in
županstvo dovolila te bikoborbe.

Inozemske borze

23. avgusta:
CURIH: Berlin 0.000103, New-York
85.32, London 25.21, Pariz 31, Milan
23.80, Praga 16.20, Budimpešta 0.03125,
Bukarešta 2.60, Beograd 5.80, Varšava
0.0025, Dunaj 0.0078.
TRST: Beograd 24.30 do 24.60, Pariz
130.25 do 130.75, London 105.80 do 106.10,
New-York 23.10 do 23.22, Praga 68 do
68.5, Dunaj 0.032 do 0.33, dinarji 24.40
do 24.80, carinski franki 83.75 do 89.25.
DUNAJ: Beograd 733 do 742, Berlin
0.01375 do 0.01575, Budimpešta 3.85 do 3.95,
Bukarešta 319 do 321, London 323.200
do 324.200, Milan 3049 do 3061, New-York
70.935 do 71.185, Pariz 3962 do 3978, Pra-
ga 2077 do 2087, Sofija 598 do 602, Var-
šava 0.80 do 0.81, Curih 12.825 do 12.875,
dolarji 70.660 do 70.960, lire 3025 do
3045, dinarji 729 do 735.
PRAGA: Dunaj 4.69, Berlin 0.0775, Rim
140.50, New-York 34.05, Beograd 36.50.
BERLIN: Dunaj 72.81, Milan 219.430,
Praga 140.625, Pariz 283.290, New-York
3.067.300, Curih 917.700, Beograd 52.962.

Rudarska stavka

Ze pet tednov traja stavka v revirju Trboveljske družbe. Škoda je ogromna, saj znaša že samo izguba na mezdah precej nad 60 milijonov kron.

Poročilo iz revirja delo polagoma oživlja. V Kočevju je bilo na delu večerj 400 delavcev, to je skoraj polovica normalnega stanja delavcev. Dela se na dnevnem kopu in v jami. Dnevna produkcija bo kmalu dosegla 20 vagonov. V Trbovljah dela na dnevnem kopu, delava tudi v jami, v opekarni in cementarni nad 1100 delavcev. Dnevna produkcija je že presegla 90 vagonov. V Zagorju delajo le apnenice, v Laškem je začelo z delom nad 100 delavcev, v Rajhenburgu nad 250. V Hrastniku so na delu le oni uslužbeni, ki sploh niso nič štrajkali, drug obrat počiva. Skupno dela doslej nad 2000 delavcev, dnevna produkcija pa presega že potrebo železnice in najvažnejših industrij.

Vsled ogromne škode, ki jo je povzročila stavka tako delavstvu, kakor tudi našemu narodnemu gospodarstvu sploh, in vsled dejstva, da se mora delavstvo vračati na delo brez nadaljnjih pogajanj, stopa v ospredje vprašanje odgovornosti. Stavka je bila začeta nepremišljeno. Ko so se vodila pogajanja s Trboveljsko družbo, so komunistični zaupniki v železniškem domu v Ljubljani izdali poročilo za štrajk. Ze ta nepravilni korak je pri marsikomu izpodkopal simpatije za celo gibanje. Tisoči rudarjev z ženami, in otroci so bili brez gljebega preudarka poginani v obupen boj. Stavko so začeli v hipu, ko so vrabci na strehah črkali, da so železnice s premočnim založene za par mesecev. Glavna poljska dela so bila že opravljena in povpraševanje za poljskimi delavci je bilo zato zelo majhno. Aranžerji stavke so vrh tega pozabili, da so delavci v državnih rudnikih plačani za eno tretjino slabše od trboveljskih in da je torej intervencija vlade v prid štrajku jočim za mislečega človeka že vnaprej zelo neverjetna stvar.

Kljub tem nepravilnostim je bilo delavstvo solidarno s komunističnimi voditelji. Naravno, saj nihče neče veljati za izdajalec; mislili pa so tudi, da morajo imeti voditelji gotovo načrt, ki nudi izgleda za uspeh. V tem je delavce potrdil tudi prvotni potek stavke. Začela so pogajanja. Družba je ponujala povisek okrog 3 Din dnevno. Mesto da bi vodstvo stavke izjavilo, da se hoče na tej podlagi pogajati in izbiti za delavce še kaj več, je kratkoročno odklonilo nadaljne razgovore. Delavci so se deloma razšli po delu, a so se radi slabe organizacije in raznih neprilik kmalu vrnili.

Medtem so začele tekmovali tri politične stranke v boju za popularnost 9000 volilcev. Komunisti so se pridružili in obetali čudeže, klerikalci so vpili, da se mora vse podreti, ob strani pa so se trkali na prsa radikali, češ, kadar bo sila, pa bomo mi pritiskali. Ubog delavce so vodili za nos, da bo pomagal »Beograd«, brzojavljali so semintja in res je prišla vladna komisija. Njeno poročilo pa je bilo za stavkajoče neugodno, kajti komisija je na svoje začudenje izračunala, da plačuje država svojim rudarjem za celo tretjino manj. Vrh tega je ugotovila, da je bil indeks življenjskih potrebščin še v času pogajanj nižji od starega indeksa. Brezsrčni demagogi so, mesto da natočijo ubogim rodbinskim očetom čiste vina, od dne do dne razširjali nove laži, kakor da se družba že pogaja, da se začne pogajanja jutri, da bo vlada določila povisek 8 Din itd. Tako se zavlačuje stavka od dne do dne, škoda stalno narašča in ljudje vedno bolj trpe.

Mi razumemo in ne obsojamo a priori stavk kot skrajno sredstvo v boju

za zboljšanje življenjskih razmer. A taka stavka mora res biti skrajno sredstvo, premišljena, vseskozi pripravljena. To sedanja stavka ni, vsaj ne premišljena in pripravljena. Stavkatki poleti, stavkatki v času, ki je dovoz premoga iz inozemstva lahka stvar ni bilo previdno. Saj vidimo, da stavka ni prislila nobene železnice in nobene industrije, da ustavi obrat.

Zato prihaja stavka sedaj v krizo. Njene slabe stvari stopajo na dan in vidi se, da je bila napaka, da se v javnosti niso že takoj prvi dan odkrito pojasnile. Nesreča bi bila potem mnogo manjša. Sedaj pa prinaša vsak dan novo škodo, ki jo bo treba nadomestiti, s čemur se slabšajo tudi izgledi za bližnjo bodočnost. Delavstvo je postalo zopet enkrat žrtev nepremišljenih hujšakcev.

Kakor so nam sporočili sinoči iz Trbovelj, so razvili večerj klerikalci med trboveljskimi delavci živahno agitacijo proti obnovitvi dela. Razširili so letake, v katerih obetajo rudarjem svojo pomoč. V kakoli obliki hoče SLS pomagati, ni jasno povedano. Vsekakor so klerikalci odvezli s tem komunistom velik del moralne odgovornosti. Med delavstvom pa narašča nezaupevanje v politične stranke, ker uvideva, da se rovarijo stranke, ki se mu vsiljujejo, le za njegove glasove, da jim pa ni resno za olajšanje njegove bede.

Nemško šolstvo v mariborskem okraju

Pred kratkim smo poročali o drzni zahtevi Nemcev po novih nemških šolah in da akcijo vodijo zlasti mariborski Nemci s svojim političnim društvom, kjer zbirajo statistične podatke o svojih učencih. Da dokažemo neupravičenost teh zahtev, objavljamo nekoliko statističke o nemškem šolstvu v mariborskem okraju, kjer je bilo nemstvo pred prevratom najmočnejše, vsaj na zunaj.

Na osnovni šoli Latjersperk-Krčevina je bilo n. pr. v šolskem letu 1919/20 v dveh razredih skupno 57 nemških otrok, med temi 5 iz tujega okolja, torej domačin le 52. V naslednjem letu 1920/21 je bilo v dveh razredih že samo 45 učencev, 4 iz tujega okolja, torej domačin 41. V šolskem letu 1921/22 pa nemške sporednice sploh niso bile več potrebne. Mnogo otrok nemške narodnosti se je preselilo v Avstrijo, nekaj jih je prestopilo v meščanske in srednje šole, za ostale pa so stariši sami prosili, da se jih premesti v slovenske razrede. Ti otroci so se namreč tekom 2 šolskih let že tudi toliko naučili slovensčine, da so lahko sledili poduku. Slovensčina se je namreč upoštevala že tudi pri drugih predmetih. In tako je moral višji šolski svet radi nezakonitega števila otrok nemške sporednice v jeseni 1921 ukiniti. V tem šolskem letu je bilo v vseh 6 razredih samo 17 dečkov in deklic nemške narodnosti, pa še od teh dva iz tujega okolja.

Nemška sporednica je bila o prevratu še tudi v Sladkem vrhu ob Muri, kjer je svoječasno ustanovil šolo Schulvereln. V letu 1920 je bilo v nemškem razredu še 84 otrok, vendar ne samo Nemci, ampak tudi Slovenci, ki so poprej obiskovali tamonjso samonemško šolo in niso mogli takoj slediti slovenskemu pouku. V letu 1921 je bilo v nemškem razredu še samo 20 otrok, tudi med temi nekaj Slovencev, v naslednjem letu pa se je morala tudi tam nemška sporednica že ukiniti ker ni bilo več zadostnega števila učencev za en razred.

Ostala je samo še nemška sporednica v St. Ilju v Slov. goricah, ki jo v svoji slovanski dobrodušnosti vzdržujemo za otroke onih Vrabov, katere je tam našel Súdmarka iz Rajha. Pa tudi v St. Ilju število nemških otrok rapidno pada. Leta 1919. jih je bilo 63, 1920. že samo 53, leta 1921 je 40 in leta 1922 samo 31. Iz navedene statistike je razvidno, da se Nemcem ne godi nič slabše v Jugoslaviji kot pod Avstrijo, kjer pa tisočermi slo-

venskim otrokom ne privoščiijo niti ene slovenske šole.

Politične beležke

Radikalna vlada in katoliški šod. Ko vlada ni priznala evharističnim zborovalcem v Zagrebu polovičnega voznega lista, so privedli napravlili z radikalni kšeft in so povabili ministra ver dr. Janjčiča, zato pa so dobili polovično karto. Blokaši, ki so silno protežirali zagrebški kongres kot hrvaško privedite, se sedaj zopet norčujejo iz vlade, in blokaški »Jutarnji list« je prošlo soboto doslovno napisal: »Na taj način je i uredjena ova afera te tako delegat beogradske vlade svojo prisutnost na kongresu imade zahvaliti zapravo ministru saobraćaja i popustu na železnici.« Radikalni minister ver Janjčič je moral ta očitek mirno vtakniti v žep. Seveda je v Zagrebu kot minister kraljevske vlade mirno obiskal župana Heinza in se udeležil njegovega ruta, čeprav se isti župan Heinz kot pravi blokaš svoječasno demonstrativno ni hotel udeležiti pogreba kralja Osvoboditelja Seveda ni to nič čudnega, saj daje radikalna vlada tudi ordene raznim zmagovalcem s Črnega vrha, odkljuje pa tudi republikance, kakor je dr. Brejc, in bo prišla delat štafno tudi na ljubljanski katoliški šod, — ni bolj trdnega bratstva, kakor med potomci Antona Mahniča in Svetozara Markovića!

Za zasluge. Radikalna stranka je postavila za ravnatelja državne železnice v Zagrebu prosiulega Ivana Franića-Požezanina, o katerem smo že večkrat imeli priliko pisati. Mož je sedaj seveda eden najbolj pristnih radikalnih predstavnikov v Zagrebu in je živahno deloval tudi pri zadnjih volitvah. Sedaj pa si je stekel neprecenljivih zaslug za narod in državo s tem, da je »zlomil« enodnevno stavko železničarjev. Gospod minister in general militariziranih železničarjev Velizar Janković je predlagal velikega radikala Franića-Požezanina za odlikovanje z redom sv. Save II. klase. Dobro bi pa bilo, če bi g. minister in general še nekoliko počakal, predno nese to odlikovanje kralju v podpis, da se popreje razčisti sodna zadeva, v kateri so bile baš te dni zaslišane priče v Zagrebu in se je dogajalo, da je resnica, kar smo mi že enkrat tekom volilne borbe objavili, namreč, da je ravno isti Ivan Franić-Požezanin bil svoječasno avstrijski dobrovoljec in da je ravno on največ zakrivil, da so Avstrijci odnesli nad Srbi zmago v bitki na Črnem vrhu. Zmagalec s Črnega vrha in poznejši urednik »Belgrader Nachrichten« kot prvak radikalne in odlikovane sv. Save, — to je zares mogoče le pri naši radikalni vlad! Za protutež odlikovanju zmagačca s Črnega vrha pa navajamo nesramen napad drugega radikalnega glavnega glasila »Balkana« z naslovom: »Kako velika jugovina hofrata Jagića.« Seveda Jagić ni bil na Črnem vrhu, niti ne radikal.

Zopet zasačen na nepoštenosti. Večrajnji »Slov. Narod« prinaša na prvi strani pod naslovom: »Demokrati in rudarska stavka« brzojavko, v kateri trdi, da piše demokratska »Pravda« o stavki trboveljskih rudarjev, da ima političen značaj. Vest, ki jo je priložila »Pravda«, je uradni komunikacije, v katerem razglasa vlada, da je komandant V. orožniške brigade poslal vladi poročilo, da je stavka političnega značaja. Isti komunikacije prinaša tudi večrajnji »Slovenec« pod naslovom: »Bojevit komandant V. orožniške brigade« med brzojavkami na prvi strani. Tudi če bi »Slov. Narod« ne dobival iz Beograda originalnih brzojavk, bi lahko iz »Slovenca« posnel, da gre v danem primeru za uradni komunikacije ter za poročilo žandarmerije. »Slov. Narod« pa je lažljivo uradno vest ter stališče žandarmerijskega komandanta podtaknil demokratom. Javnost iz tega slučaja lahko vidi, kako nelepo se bori list, ki nosi ime »Slov. Narod«. Zanimivo je na koncu konca še to,

da je »Slov. Narod« večerj skušal hujšati rudarje proti demokratu, pa je očividno že pozabil, da je bil baš »Slov. Narod« tisti list, ki je pred dobrim tednom uprav ostudno napadel rudarje. Objavljamo to »Narodovo« nepoštenost, ki ni ne prva in tudi ne zadnja.

Vse vedo. Zagrebški blokaški tisk še ne piše o uspehih Radićevih avdijenc v Londonu, pač pa prinaša obsilne informacije o protiakciji beogradske vlade. Doznava »iz zanesljivih virov«, da sta Pašić in Ninčić odšli v Pariz, da preko Poincareja poskusita uplivati na angleške politične kroge proti Radićevi akciji. V Beogradu je bilo zaključeno, da se v nekatere angleške liste lansirajo članki, ki bodo orisali Radića kot prevratnega seljskega tribuna. Na vrsto bo prišla tudi znana afera radi Radićeve žalitve kraljice Marije. Članek je že v Londonu in mora čim prej iziti. Doma pa bo vlada proti Radićevi stranki začela ostro nastopati in se eventualno poslužila zakona o zaščiti države. — Čudno, ko je Radić pobegnil je bila blokaška štampa v hudihi zadregah in ni vedela ničesar. Zdaj pa vse ve, kar še pride.

Po svetu

Drugi september — dan groze v Nemčiji. Berlinska »Rote Fahne« opozarja na dejstvo, da pripravljajo nemške fašistovske organizacije za 2. september, na dan obletnice Sedana, pohod na važne postojanke v srednji Nemčiji, na Mecklenburškem in v Pomeraniji. List pozivlja delavstvo za ta dan na sklenjeno obrambo.

Diplomatski odnosi med Italijo in Grško so po daljšem presledku obnovljeni. Italijanski poslanik se je zopet vrnil v Atene ter izročil svoje akreditivne. S tem so normalni odnosi med obema državama po desetih mesecih zopet vzpostavljeni.

Propagandno potovanje Cuna v Ameriko. Bivši nemški kancelar Cuno namerava podvzeti propagandno potovanje v Ameriko. Potoval bo v spremstvu veleindustrijalca Huga Stinnesa ter pojde preko Londona, kjer se mimogrede ustavi.

Francozi in madžarske železnice. Iz Budimpešte poročajo, da se madžarska vlada pogaja s francosko tvrdko Schneider-Creusot glede prevzeta madžarskih državnih železnic.

Prosveta

Ljubljansko narodno gledališče priredi v prihodnjih dneh dve dramski in tri operne predstave. V drami igrajo v nedeljo večer Medvedovo tragedijo »Za pravdo in arce«, v ponedeljek večer pa Shakespearevega »Hamleta«, opera pa poje v soboto Zajčevega »Zrinjskega«, v nedeljo in ponedeljek pa Foersterjevega »Gorenjskega slavčka«. Pri tej operi nastopi prvič v vlogi Minke gđ. Zlikova, ki je vlogo nastudirala že po počitnicah.

Zagreško gledališče izvaja te dni v operi Bizetovo »Carmen«, v drami pa Kosorovo dramo »Požar strasti«.

Vidovičeva razstava v Pragi. Slikar Emanuel Vidović, ki je pred kratkim razstavil svoje slike v Splitu ter dosegel od tamošnje kritike primerno priznanje, se je sedaj podal v Prago, kjer odpre izložbo svojih del pod okriljem umetniškega društva »Manes«. Razstava bo kolektivna; na nji bo obširno v vpogled 50 slik. Zadnja »Manesova« razstava je bila posvečena Picassu, na prihodnji pa bodo umetvori slikarja Bragna.

Koncert v Splitu. V torek dne 22. avgusta se je v Splitu vršil koncert, na katerem sta nastopila operni pevec in profesor dunajskega konservatorija profesor Fuchs ter njegova učenka gđ. Radica. Produkcija je bila v prostorih Narodnega gledališča ter je dobro uspela.

Dunajske uprizoritve del čeških dramatikov. Rajmundovo gledališče na Dunaju uprizori v bližnji prihodnosti Čapkovo komedijo »Makropulos«. V glavni žereki vlogi nastopi Leopoldina Konstantinova. Novo dunajsko gledališče bo igralo Čapkovo kolektivno dramo »R. U. R.« ter Šramlovo komedijo »Poletje«. Nemsko ljudsko gledališče pripravlja Čapkovo fantastično komedijo »Iz življenja žuželk«.

Roman četvorice. Po vzoru Hermann Bakrovega »Romana dvanaestorice« so napisali sedaj Francozi: Paul Bourget, Henri Duvernois, Pierre Benoit in ga. Gérard d'Honville roman četvorice z naslovom »Le roman des Quatre«. Iniciativo za roman je sprožil Bourget. V Franciji ideja tovrstnega romana ni nova; poslužili so se jo že enkrat ga. de Gérardin, Théophile Gautier, Jules Sandeau in Méry.

Drobne kulturne vesti. Berlinski državni muzej je v svojem kabinetu za bakroreze priredil razstavo risb in grafik Albrehta Duererja in njegovih sodobnikov. — Muzej v Bruslju je razstavil stare nemške umetnine, ki so nabajajo v zasebni lasti Belgijcev. Najvažnejša dela med njimi so slike H. Baldunga Griena iz 16. stoletja in podobe Luke Cranacha. — V Berlinu je izšlo znamenito delo skandinavskega literarnega kritika g. Brandesa o Homeru. Zavod, ki je izdal to knjigo, je že poprej založil Brandesovo delo »Helada nekdanj in sedaj«. — Zaharval, bivši režiser v Petrogradu, je prevzel upravo rusinskega gledališča v Uzbrodu. — O priliki svetovnega kongresa esperantistov v Nuorenbergu na Nemkem se je uprizoril Lessingov »Nathan der Weise« v esperantščini.

Sokolstvo

Sokol v Zireh priredi v nedeljo 26. t. m. ob 8. uri »poldne svojo javno telovadbo, združeno s vrtno veselico«. Bliznja sokolska društva opozarjamo na to prireditve in vabimo k obilni udeležbi. Zdravo!

Novoustanovljeno sokolsko društvo v Planini ima svoj prvi javni nastop dne 26. t. m. Otvori ga ob 13.30 obhod po trgu, nakar sledita javna telovadba in veselica. Ker društvo deluje tik ob naši meji in je ta postojanka največje važnosti za narod, državo in sokolstvo, vabimo vsa v župi Ljubljana i včlanjena društva, da se tega javnega nastopa v čim največjem številu udeležijo in podkrepijo s tem društvom v svojem prireditnem delovanju. Zdravo! Starešinstvo sokolske župe Ljubljana I.

Sport

Nov jugoslovanski rekord v plavanju na 200 m prosti stil je v torek postavil na Maksimirskem jezeru v Zagrebu član Haška Bližič, ki je preplaval to progo v 2 minutah 48 sek. Bližič je plaval pod kontrolo saveznih sodnikov. S tem je prekosil dosedanj rekord, ki ga je imel Margreiter (Viktorija, Sušak), za 1.6 sekunde.

Praska Slavija je v nedeljo igrala hazensko tekmo v Karlovcu proti tamonjnj Olinpiji ter zmagala z 12 : 1.

Waterpolo Madžarska : Nemčija. V nedeljo je madžarska reprezentanca premagala nemško reprezentanco v waterpolu s 6 : 1 (4 : 1).

Plavalna prvenstva Italije. Dne 12. in 13. avgusta so se vršile v Rimu plavalne tekme za prvenstvo Italije. Izidi so nastopili: 100 m prosto: Frasinetti 1:12.1500 m prosto: Tržčan Sachner 24:46.6, 100 m ženske: Cevasco 1:46.4; 400 m prosto: Bisagno 6:03.4; 200 m prsno: Tržčan Andreančič 3:17; 300 m ženske: Cevasco 6:05, stafeta 4 X 200 m: Centro Militare Spezia 11:59.4. Kot zaključek prvenstvenih tekem se je vršila 15. t. m. klasična »La traversata di Roma« (plavanje skozi Rim). Prvi dve mesti sta dosegla Tržčana Sachner v 1:04:29 in Tausanni 50 m za njim.

Objave

Nabavljaina zadruga drž. nameščenec v Ljubljani opozarja svoje člane na izreden občni zbor, ki se vrši dne 25. avgusta 1923. ob 20. uri v dvorani Mestnega doma. — Upravni odbor.

Nar. Čitalnica v Kranju obhaja 1. in 2. septembra svojo 60-letnico. Ob tej priliki odkrije tudi spominsko ploščo peeniku J. Jenku, ki je živel in umrl v Kranju. Nanovo se preuredita tudi grobova obeh pesnikov, ki počivata v Kranju. Vabimo vse občinstvo na to slavnost.

»Mladost« v Ptuj. »Klub napred. slov. skademikov« v Celju nastopi na svoj gledališki turneji po Sloveniji v soboto dne 26. avgusta ob 20. uri v Narodnem domu v Ptuj z M. Halbejevo ljubzensko dramo v 8 dejanjih »Mladost«. Gostuje in režira g. R. Zelenik, član »Udruženja gled. igralcev«. Ker je čisti dobiček turneje namenjen ustanavljanju in vzdrževanju klubovih knjižnic v obmejnih krajih, vabimo k najboljnejši udeležbi.

X Na dečki meščanski šoli v Mariboru je pričetek ponavljalnih izpitov v sredo dne 5. septembra ob 8. uri dopoldne. Izpiti trajajo po potrebi do petka, dne 7. septembra. Vsi dijaki, ki hočejo položiti izpit, se morajo zgledati prvi dan, na vsak način pa v teku navedenih treh dni k izpitovanju. V teh dneh se vršijo tudi morebitni drugi izpiti. V ponedeljek, dne 10. in v torek, dne 11. septembra vpisovanje za vse razrede. Učenci, ki vstopijo v I. razred, se morajo izkazati z zadnjim šolskim izpričevalom, krstnim listom, domovnico in iz izpričevalom o cepljenju. V I. razred se sprejmejo učenci, ki so dovršili 5. šolsko leto in imajo v jeziku in računstvu vsaj red »2«; v drugih predmetih bodi povprečni red takisto »2«. Iz okoliških občin bo sprejetih le toliko učencev, kolikor bo dovoljeval prostor. V sredo, dne 12. septembra je ob 8. uri služba božja, v četrtek, dne 13. septembra pa pričetek rednega pouka. Na poznejše prijave glede izpitov ali vstopa se ne bo odzvalo.

X Izgubljen je bil dne 20. avgusta med 10. in 20. uro na poti izpod Rožnika do Bleiweisove ceste karlnast trak za panama-slammnik. Odda naj se v upravi »Jutra«.

To in ono

X Ples ob recitaciji. Proslavljena ruska plesalka Marija Josipova, članica moskovske Velike opere gostuje sedaj v Italiji. Tam je vstvarila novo vrsto kombinirane umetnosti — ples ob recitaciji. Na neki svečanosti v Portofnu je izvajala »Pantejon ples« po D' Annunzijevi pesmi »Sen v jesenskem somraku«. Deklamator je recitiral, Josipova pa je interpretirala, plesoča po mizli med šampanjskimi steklenicami in cvetjem, tračično vizijo poeme. Ples je zadivil navzoče gledalstvo, ki je na koncu pohvalilo umetnico s frenetičnim odobravanjem. Glasbena spremljava poeme je bil Čajkovskega »Nokturno op. 821«. Uspeh Josipove je pokazal, da se dade ples, recitacija in glasbena spremljava prav dobro združiti v eno.

Zadnji dnevi mariborske razstave

Maribor, 23. avgusta.

Kljub provincijalizmu Maribora, o katerem toliko kričijo zagrebški blokaški listi, nudi mariborska razstava, ki je pritegnila letos že 250 razstavljalcev, že pri površnem pregledu nebroj zanimivega opazovanja. Vsak posetnik se pri izhodu prepriča, da treba razstavo vsaj par ur gledati, da dobi o njej jasno sliko. V dokaz hočemo podati danes nekaj vtisov, ki jih dobi posetnik že na najkrajši poti skozi izložbo.

Ze vhod pri Prešernovi ulici skozi monumentalna srednjeveška vrata napravljajo ugoden vtis. Najbližji vhod v Götzovo dvorano pa že preseneča: krasni luksuzni vozovi domačin slovenskih kolarjev in kočevč Stajnkota in Verleca, lični izdelki sodarskih mojstrov iz Maribora in vinorodnih krajev Središča, Ormoža in Ljutomer, paviljon Mariborske tiskarne s finimi tiskarskimi, knjigovodskimi in zlasti litografičnimi izdelki, domača industrija konopnine, ključavničarski izdelki, kovinotiskarska industrija, Kumerčev patent s štedilnikom Vulkan, s katerim se prihrani 75 odst. kurjave, ter domača številna industrija za izdelavo električ. strojev in priprav, »Volta«, Počivalnik, in drugi. Pa glej ga provincijalizma, tudi Zagrebčan iz Jeladičeve ulice razstavlja vatrogasni »Express« in tovarna milinskih strojev iz Raba ob Taj. Predstavlja se nam tudi že slovenski izdelovatelj velikih blagajn iz Slivnice, izdelovatelji umetnih oči iz Slovenigrada,

Jugoslovanska tovarna voznih zavor iz Celja, ob izhodu celo lični avtomobil, kratkoma toliko izumov, patentov domače industrije, pravkar vstajajoče, finih obrtniških izdelkov, doraslih že najboljši tuji konkurenci, da človek kar čuti, kako krog njega vse raste in stremi po razvoju k spopolnitvi. Čez par let bo razstava že na visku, in to je tista velika pozitivna stran razstave, ker podžiga in silih konkurenci pri solidnosti in spopolnitvi izdelkov. Ubija šušmarstvo in ustvarja ogromne nove gospodarske vrednote.

Pot skozi Prešernovo ulico do zelenih vrtov bi lahko bila pestrejša, obširni prostor bolj izrabljen. X sreči se je spomnil trgovec Erzlin in okrasil zidovje s pestrimi svojimi reklamnimi tablam, za kavo in čaj, dečno stran pa tovarna »Volta«. Na koncu pa so že nameščeni čedni paviljoni stavbenikov, ki kažejo s slikami lične novodobne stavbe. Plesišče je ob večerni razsvetljavi, ko se vrtijo po njem mladi pari, prav čedno. O vrtu dijaškega doma, kjer je nameščena vrtinarska razstava, smo že govorili. Pri vходу imamo letos že pošto in brzojav, katero pa bi že lahko namestili v bojšo kolibo. Neugoden vtis zabiše krasen aranžma zelenja, vendar pa je opažati, da za vrtinarsko razstavo, ki se je letos žal ne udeležujejo vsi vrtinarji, ni baš ugoden čas. Izostala je žal celo vinorejska šola, ki se je lanko leto posebno izkazala. Letos dominira »Vrt« g. Džamonje, ravno tako pa se ob občinstvo rado ustavlja na drugi strani pri miniaturnem vrtu vrtinaria Jemca.

Paviljon mestne plinarne je noviteta, če pa bi hotel doseči uspeh, bi morali delati tam trajne poskuse s kuhanjem, kot delajo to plinarne v reklamne svrhe po drugih mestih. Sploh dosegajo patentni le takrat uspehe, če so publiko uspehi takoj vidni. Toliko v merilo ostalim razstavljalcem.

Pred vstopom v meščansko šolo si ogledamo malo turbinico strojnega ključavničarja, narodnjaka Razingarja, ki je običajno v pogonu. Manj ugoden vtis napravila obisk telovadnice, ki je polna težkih strojev »Welkerwerke« v »Wien«, z napisli »prodano«, toda pojasnila daje podjetnikov brat, ki ne zna ne besede slovenski ali hrvaški, čeprav ima podjetje v Zagrebu svojo podružnico. Takšne netaktnosti bi odbor ne smel pripustiti.

V meščanski šoli je principielno najhvaležnejše pogledati razstavo vajeniških del, kjer je razstavilo najrazličnejša dela 37 vajencev. Morda je ta oddelček skoro najlepša stran razstave, ki bo vsaj v bodočnosti rodila hvalevredne in plodonosne uspehe. Estetika vodi pot razven v Groharjev oddelek mimo lepih pohištenih, čevljarskih in krojaških izdelkov zlasti tudi v razstavo ženske obrtne šole »Vesna«, kjer presenečajo naravnost umetniška ženska ročna dela v najrazličnejših barvnih kompozicijah in narodnih motivih raznih slovanskih narodov.

To naj bo dovolj za kratek pregled, ki gotovo prepriča vsakogar, da takšne znamenitosti, ki je Maribor sedaj morda nekaj let ne bo mudil, ne sme zamuditi.

Domače vesti

IDEJE.

Namen volitev je, da pokažejo ljudsko voljo v pravi luči, resnično in nepoplačeno. To je jako lepo rečeno, a silno težko izvedljivo. Ali razume ljudstvo, ali, vsaj večina ljudstva res vedno in v polni meri, zakaj gre pri tej ali onih volitvah? Ali je večina ljudstva res vedno in povsod pravilno in objektivno poučena o političnem stanju in ali ga razume? Vse to so stvari, ki zahtevajo že jako veliko politično moč, ali pa iz resničnega spoznanja svoje dosežanje zmaga, tega ne vemo. Zastojne ugotovitve, da se vrača. Kakor vlada nad sporjuncem večje veselje, kakor nad pravičnim, tako se tudi mi veselimo tega preokreta s splošnega jugoslovanskega stališča in ga pozdravljamo.

Kajti «Slovenec» je priznal s tem, koliko je vredna njegova zadnja volila z zmaga in koliko so vredni kot slovenski parlamentarci gg. Nemanj, Stanovnik, Kugovnik, Kranjc, Zebot, Brodar, Faleš in tovariši.

Pred kratkim je na zagrebškem vseučilišču polagal izpite g. Husejin M., bivši narodni poslanik Jugoslovanske muslimanske Organizacije (JMO) v ustavotvorni skupščini. Profesor je g. Husejina vprašal, s katero uredbo daje ustava državljanom pravico združevanja in zborovanja. Gosp. ustavotvorec pa na to vprašanje ni znal odgovoriti.

Radovedni smo, kateri od 22 klerikalnih poslancev Slovenije bi znal odgovoriti na to vprašanje, ali na katerokoli drugo, n. pr. o naši tarifni ali carinski ali davčni ali šolski ali agrarni ali trgovinski politiki?

Da, da, «vse to so stvari, ki zahtevajo že jako veliko politično kulturo in izobrazbo, če hočemo govoriti o resnični ljudski volji, ki naj jo izražajo volilne številke.»

Klerikalci bodo na katoliškem shodu sicer klicali: Veni sancte Spiritus! Vodstvo SLS bo pa pri tem z vso iskrenostjo tiščalo figo v žepu, ker vé, da bi njegovega gospodovanja nad nepoučeno množico bilo kraj tisti hip, ko bi sv. Duh uslišal to molitvico.

M. A. C.

* **Krajevna organizacija JDS v Trbovljah** priredi v soboto, dne 25. avgusta ob pol. 7. zvečer sestanek za vse lane, ki se vrši v biljardni sobi gg. Ane Forte na Vodah. Poročata gg. dr. Rape in tajnik (delavskega oddelka) «Unije» iz Ljubljane.

* **Peti jugoslovanski združni kongres** v Celju. Dne 5., 6. in 7. oktobra letošnjega leta se vrši skupno s pravo 40letnice celjske Zadrzne zveze v Celju 5. jugoslovanski združni kongres. Kongresa se udeležijo ne le odposlanci vseh združnih organizacij v naši državi, temveč tudi odlični drugi iz Francoske, Nemčije in Švice.

* **Izenačenje pravoslavne koledarja.** Po izjavi ministra za vere dr. Janjca je splošna pravoslavna konferenca v Carigradu sprejela načrt srbskega arhijerejskega sabora, po katerem bi imelo nastopiti izenačenje pravoslavne koledarja dne 1. oktobra, in sicer tako, da se prične s tem dnem slaviti pravoslavni cerkveni prazniki skupno s katoliškimi. Izvzeti bi bili le takozvani premični prazniki, ki se ravno po Veliki noči, toda samo v toliko, da bi nastopila razlika šele po 700 letih in torej tudi ta razlika ne bi igrala nobene vloge. Končna odločitev o izenačenju koledarja bo padla na arhijerejskem saboru v Karlovcih, ki se bo vršil dne 10. septembra. Na tej konferenci bo minister dr. Janjč osebo zagovarjal načrt izenačenja koledarja.

* **Mariborski klerikalci proti obrtnikom.** V mariborski javnosti, zlasti med obrtniki brez razlike strankarskega prepričanja, vlada največje ogorčenje nad klerikalci, ki o industrijsko - obrtni izloži doslej sploh niso ničesar poročali, v «Slovenskem Gospodarju» niti z besedico, v zadnji «Straži» pa so jo s svojo običajno nesramnostjo celo napadli v par noticah. Vsa očitana fakta so si klerikalci izmislili, samo da so mogli napasti razstavo, pri kateri so tudi klerikalci v odboru.

* **Občinske volitve v Lutvercih.** V občini Lutverci v Apaški kotlini je prišlo do kompromisa med Nemci in Slovenci, tako da se občinske volitve sploh niso vršile. Na podlagi sporazuma je pripadlo Nemcem 5 odbornikov, Slovincem pa dva. Kakor poroča «Tabor», je bil za župana izvoljen Nemeč Simentschitsch. Prvi svetovalec je Nemeč, drugi pa Slovenec.

* **Nova planinska cesta.** Po dolgotrajnih obravnavah se je končno doseglo privoljenje za gradnjo nove planinske ceste Solčava-Koprivna-Črna. Nova cesta pojde iz Solčave v Savinjsko dolino proti Sv. Duhu, od tam na greben proti Bistri, kjer prečka reko slame in vodi potem proti Koprivni in od tam na cesto proti Črni. Cesta bo šla

roka 8 metrov ter speljana tudi za avtomobile ali cestno železnico. V vojaškem oziru bo zelo važna. Državna pomoč je zagotovljena; treba pa bo prispevkov tudi od drugih interesentov.

* **Arheološke najdbe na Murskem polju.** Kakor smo v «Jutru» že omenili, so pri napravi železniškega nasipa nove železnice Murska Sobotica - Ljutomer pri Veržuju delavci približno en meter globoko našli na človeške okostnjake in ostanke starega zidovja. Predsednik «Zgodovinskega društva» v Mariboru, profesor Fran Kovačič, si je ogledal izkopine. Najdene predmete so delavci že deloma razbili, deloma raznosili na vse strani. Dobili pa so se vsaj še nekateri predmeti za muzej. Prof. Kovačič je dal kopati še na nekaterih krajih. Iz ohranjenih predmetov in ostankov v zemlji se je dalo ugotoviti, da je stalno na torišču bodočega kolodvora veržijskega rimsko poslopje, ki ga je požar uničil do tal, najbrže ob času barbarskih vpadov; da so bili na ruševinah rimskega poslopja staroslovski grobovi, kar spričujejo najdeni brončeni obročki z zapuženim koncem v podobi črke S in okrasni na lončenih črepinjah; nekateri sledovi kažejo celo na predrimski naselbino. Vmes so se našle tudi konjske kosti in nekaj orožja, znak, da so bili pokopani tamkaj tudi vojevnik. V bližini vasi Banovci so našli veliko žaro s pepelom, ki so jo pa delavci razbili in črepinje zakopali v železniški nasip. Bodoči veržijski kolodvor bo torej stal na grobovih predrimskih, rimskih in staroslovenske kulture. Najdbe so tem večje važnosti, ker se je doslej na Murskem polju našlo primeroma malo rimskih in staroslovenskih starin.

* **Is avdijske žumarje pri kralju.** Na avdijske udeležence žumarskega kongresa, ki se je vršila v sredo pri kralju na Bledu, se je kralj Aleksander ljubeznivo razgovarjal s posameznimi udeleženci kongresa. Ko je prišel do upokojenega gozdarskega nadzornika Watzja iz Varadina, ga je vprašal o tamkajšnjih političnih razmerah. Nadzornik Watz je kralju pri tej priliki med drugim pripomnil, da je bil od sedanjega vlade predčasno upokojen. Kralj je njegov govor takoj prekinil z besedami: «Gotovo iz političnih ozirrov!» Nato si je dal zabeležiti nadzornikovo ime in obljubil, da se mu popravi storjena krivica. Nadzornik Watz je bil namreč samo zato, ker je bil demokrat, kratkomejno upokojen od sedanjega vlade.

* **Slavnostna otvoritev velesejma** v Ljubljani. Uprava ljubljanskega velesejma je poslala v Beograd svojega delegata g. ravnatelja Trgovske akademije doktor Böhma v svrhu osebnega vabila najodličnejših osebnosti k svečanostni otvoritvi letošnje velesejske prireditve.

* **Is «Uradnega lista».** Včerajšnja številka «Uradnega lista» objavlja «Pravilnik za izvrševanje zakona o izseljevanju» ter razglas o ofertalni licitaciji za veliko prodajo tobaka. Licitacija se vrši dne 14. septembra 1923. ob enajstih pri oblastni monopolisti direktorji v Ljubljani za področje Slovenije. Dajala se bodo v zakup dopustila velike prodaje tobaka izdelkov po okrožjih, srezih in prodajnih okoliših za dobo dveh let, to je od dne 1. januarja 1924. do 30. decembra 1925.

* **Imenovanje v državni službi.** Policijskemu nadkomisarju Gustavu Pušu v Mariboru je podeljen naslov in značaj policijskega svetnika.

* **K napadu na Narodno tiskarno.** V sredo se je vršila pred ljubljanskim sodiščem razprava proti aretiranim 4 Orjunašem, ki so bili osumljeni, da so pobili šipe na Narodni tiskarni. Radi pomanjkanja vsakega dokaza so bili trije oproščeni, eden pa je bil obsojen na tri dni zapore in povračilo škode v znesku 900 Din.

* **Afera iz mariborskega občinskega sveta.** Pri zadnji občinski seji so oddajali tudi dela za popravilo šole na Zrinskoga trgu. Bili so trije ponudniki Nemci in eden Slovenec Živič, kateremu je občinski svet po stvarnem razmotrivanju tudi delo oddal. Klerikalci pa so glasovali za nižjo ponudnika Nemeč Nasimbena in kričijo sedaj po časopisju, čemu se delo ni oddalo njemu ali vsaj Nemuč Kiffmanu, ki je bil najnižji ponudnik in bi si baje s tem občina prihranila nekaj tisočakov. Kot nam poročajo z informirane strani, je dobil delo Slovenec Živič z glasovi demokratov in socialistov le zato, ker je njegova ponudba najbolj odgovarjala primerni ceni in zahtevam potrebne popravila. Nemeč Kiffman in Nasimbena sta sedaj objavila zaradi tega v «Marburger Zeitung» javno vprašanje na občinski svet, čemu nista dobila delo onadva. Klerikalci in Nemci

so torej v Mariboru vedno v skupnem obseju. Občinski svetniki klerikalci dosledno glasujejo za nemške trgovce in obrtnike proti Slovincem — seveda zaradi bodočih volitev.

* **K mariborskemu banketu** nam poročajo iz Maribora v razumevanje incidenta s dr. Pfeifferjem, da g. Džamonja že dolgo ni več član demokratske stranke, ampak se peča z idejo ustanovitve nekake gospodarske stranke.

* **Gospodarski hujšaki v Mariboru.** Iz mariborskih obrtniških krogov nam pišejo: V soboto se vrši zopet občni zbor kovinarske zadruge, ki je pred par meseci vzel agitacije nekaterih nemških obrtnikov prešla v nemške roke. Na pritožbo Slovincem je vlada radi raznih nepravilnosti odbor razpustila. Zadnjič so se posebno eksponirali za nemško vodstvo zadruge mehanik Dadie iz Vetrinjske ulice, oha Usarja, klepar in izdelovalec tehtnic, Kifmanov, kovač Meglič, kovač Kranjc s Trga Svobode in g. Ubleis. Sedaj so že zopet na delu, posebno g. Usar, da spravijo v vodstvo ljudi, ki ne znajo napisati ne enega stavka slovenski. Svarimo te hujšake, da prenehajo s svojo germanško politiko v gospodarskih korporacijah, ker bomo sicer brezobzirno začeli boj za devizo «svoi k svojim» in predvsem zahtevali, da železnica, pošta in vsi zasebni dajojo dela le Slovincem, ki so si priborili kaj zaslug za našo državo, oziroma vanj sedaj delajo v njeno korist. O nastopu Nemcem na občnem zboru bomo javnosti natančno poročali in to z imeni.

* **Mariborske drobtine.** Sokol priredi v nedeljo izlet na Pohorje. S tem zaključijo letošnje peškele za svoje članstvo. — Slovenski kolesarji pripravljajo dirko okrog Pohorja. — Ljudska knjižnica priredi prvo soboto in nedeljo po otvoritvi pouka na vseh šolah v septembru velik nabiralni dan. — Veseliški odsek razstave priredi v nedeljo za zaključek veliko veselico na vseh prostorih razstavišča. — Za 1. in 2. september pričakujejo prihod sportnega kluba «Orjenti» s Sušaka v Maribor. Mariborčani jih bodo sprejeli častno s pozdravnim večerom v Götzovi dvorani.

* **Strašna rodbinska tragedija.** V Dragi pri Lovranu se je odigrala te dni strašna rodbinska tragedija. V družini Peskovičev je v zadnjem času zavladalo med družinskimi očetom in njegovo ženo nesoglasje, ki se je izražalo v vedno pogostejših preprih. Mož je očital ženi nezvestobo. Pravijo, da je bil očitek neopravičen. Prošlo soboto sta bila oba zakonca s otroci pri delu na polju, kjer se je med njima zopet vnel prepri. Po daljšem premolu je mož poslal otroke domov, nato pa planil proti ubogi ženi ter ji s srpom prerezal vrat. Zbežal je nato v divjem begu proti vasi, dočim so sosede prihiti težko ranjeni ženi na pomoč in jo odnesli v vas. Nesrečnica je ostala do zadnjega pri zavesti in je izdihnila, priporočajoč blagim srcem sicer za svoje sirote. Mož pa je splezal na vrh visoke pečine blizu vasi, odkoder je vrgl klobuk v prepad in potem skočil za njim v globino. Obležal je mrtev pod pečino. Nesrečna zakonska sta zapustila tri sirote, katerih najstarejša je petnajstletna deklica.

* **Mlad morilec.** V selu Gazdinovac pri Novem Sadu se je šestnajstletni deček Slavko Vrgovac spril z nekim svojim tovarišem. V preprihu je Vrgovac svojemu nasprotniku s nožem prepreal trebuh. Težko ranjeni deček se bori s smrtjo.

* **Elektni bodo specialni reklamni storilci** na «Ljubljanskem velesejmu», na katere se bodo lepili 63 cm široki in 95 cm visoki reklamni lepki. Namestijo se lahko lični ročno izdelani umetniški plakati. Ker je prostor omejen, je priljave takoj vposlati na Aloma Company, anončno in reklamno družbo z o. z., Ljubljana, Kongresni trg 8.

* **Jako važne za trgovce!** O priliki pranskega in ljubljanskega velesejma (1. do 9. septembra) bodo znižane vozne cene na južni železnici 50 odst., na češkoslovaških železnicah 88 odst. Razen tega je tudi znižana pristojbina za vizum za 75 odst. Pojasnila in legitimacije dajeta češkoslovaški konzulat, Ljubljana, Breg 8 in Aloma Company, Kongresni trg 8. 1290

* **Za vse, ki prihajajo v Ljubljano** po zdravila je najpriročnejša nova lekarna Ramor, na Miklošičevi cesti v neposredni bližini glavnega kolodvora. 1819

* **Gospodine!** Ali zahtevate pri trgovcu, kjer kupujete, vedno testenine «Pekatek»? Ako ne, prosimo, storite to vedno! 128

* **«Itoz»-pasta za sebo** ohrani zobovje lepo in zdravo. Dobiva se povsod. Glavna zaloga: drogerija «Adrija», Ljubljana, Selenburgova ulica. 157

* **Prvovrstna banška moka, zdrob, koruza i. dr.** je prispela ter se dobi na drobno in debelo po konkurenčnih cenah pri tvrdici «Fortuna», Ljubljana, Krekov trg. Podrobneje glej današnji insert. 1818

Gospodarstvo

VELESEJEM V BRATISLAVI.

Mednarodna lesna konferenca.

Dne 23. avgusta se bo otvoril v Bratislavi III. donavski mednarodni sejem. Bratislava, ki je eno izmed najvažnejših pištanišč ob Donavi, polaga ves trud v to, da iz te slovanske prestolice napravi trg, in prom. center prvega razreda. Njega velikopotezno urejeni sejmi nudijo udeležencem priliko pregleda celokupne češkoslovaške industrije.

Češkoslovaška vlada nudi posetnikom razne olajšave, kakor 33-odst. popust na vseh državnih železnicah, 75-odst. popust pri vidiranju potnih listov itd.

Izmed kongresov, ki se bodo ob priliki velesejma priredili, je treba poudariti posebno veliko važnost mednarodne lesne konference, ki se vrši od 31. avgusta do 1. septembra. Cilj konference je doseči zblizanje s tujino, olajšati z ureditvijo skupnih trgovskih običajev mednarodno lesno trgovino, doseči sporazum v postopanju interesov glede odstranitve današnjih trgovskih ovir in končno položiti temelj za bodoči skupni nastop v vseh tozadevnih vprašanjih z ustanovitvijo mednarodnega združenja lesno trgovskih zvez.

Na konferenci bo sodeloval šal. minister trgovine in industrije g. Novak, minister poljedelstva g. Hodža in minister za Slovaško g. Kalaj, zastopane pa bodo tudi vse evropske države, posebno one, ki se bavijo z lesno trgovino.

Tudi Slovenija bo na konferenci zastopana. Zveza industrijcev v Ljubljani bo delegirala na konferenco dva delegata in sicer g. predsednika lesne sekcije Reda in tajnika g. Gorjupa. Mariborska skupna zveza industrijcev bo delegirala gen. ravnatelja lesne industr. družbe «Drava» gosp. Križniča. Tudi trgovske korporacije iz Beograda in Zagreba bodo po svojih delegatih zastopane.

Kakor je razvidno iz odmeva, ki ga je vzbudilo vabilo na to konferenco v gospodarskih listih vse Evrope, vlada za prireditve splošen interes.

TRŽNA POROČILA.

Novosadska blagovna borza (23. t. m.) *Pšenica:* baška, 78 — 80 kg, 2 odst., 2 vagona 335 — 340, baška, 80 kg, 2 odst., 7 vagonov 337 — 340, baška, 80 kg, 1 — 2 odst., 4 vagoni 335 — 337,5, baška, 80 — 81 kg, 2 odst., 1 vagon 337, banatska, 79 — 80 kg, pariteta Zenta, za september, 10 vagonov 335, baška, 78 kg, 2 odst., 1 in pol vagona 332,5. *Ječmen:* sremski, 64 — 65 kg, ponudba 275. *Oves:* baški, 1 vagon 260, baški, duplikat kasa, 5 vagonov, 260. *Koruz:* baška, 2 vagona 280, baška 4 odst., defektna, duplikat kasa, 3 vagoni 280, banatska, vagon 275. *Fizol:* beli, baški povpraševanje 410, beli, baški za september, duplikat kasa, 1 vagon 430. *Moka:* baška «0», 1 vagon 650, «5», 1 vagon 450, «6», 1 vagon 400, «7», 1 vagon 350, banatska «0», 3 vagoni 535. *Otrobi:* baški v jutinih vrečah, 1 vagon 150.

Beogradska blagovna borza (23. t. m.) *Pšenica:* 78 — 79 kg, 2 — 3 odst., pariteta Beograd, ponudba 320, povpraševanje 305. *Koruz:* franko vagon Smederevo, promptno, ponudba 295, povpraševanje 285. *Oves:* sremski, franko vagon Beograd, ponudba 265. *Otrobi:* franko obala Beograd, brutto za netto, ponudba 155. Tendencja neizpremenjena.

Dunajski živilski sejem (23. t. m.) Prignali so 1262 glav rogate živine: po izvoru je bilo 247 glav iz Avstrije, 57 iz Madžarske, 144 iz Jugoslavije in 314 iz Rumunije. Cene v tisočih avstrijskih kron za kg žive teže: voli 9,5 — 15, bikli in krave 9,5 — 14, mršava živina 5,7 — 9,5. Cene so padle za 500 do 1000 K pri kg. — Na svinjski trg so prignali 548 komadov in sicer 336 mesnatih in 212 debelih. Cene za kg žive teže: debele 22,5 — 24, mesnate 23 — 27,5.

— **Državni dohodki in izdatki v mesecu aprilu.** Državni izdatki v teku meseca aprila 1923. je bilo 536.727.357,55 Din, a dohodkov 646.637.522,66. Izdatkov v dobi od avgusta 1922. do aprila 1923. je bilo 4.943.569.964,45 Din, a dohodkov 5.117.084.129,02 Din. V državnem proračunu so bili za to dobo predvideni izdatki na 5.200.948.065,42 dinarjev, a dohodki na 5.201.210.148,03 Din. Faktični dohodki so bili napram proračunu neznatno manjši, a državni izdatki so bili reducirani za celih 5 odst.

— **Z novosadske razstave.** Na novosadski razstavi vlada neizpremenjena živahnost. Razstavi je te dni posetil tudi angleški veleindustrijalec g. Milton, ki se je o razstavi zelo pohvalno izrazil. Tudi ravnatelj zagrebškega velesejma je bil na razstavi, opozoril je le na ta nedostatek, da se razstave in sejmi v naši državi ne

prirejajo po gotovem programu in se le tako dogodilo, da se vrše novosadska in mariborska razstava istočasno.

— **Kongres srbskih zemljoradniških združenj** v Bosni. Kongres srbskih zemljoradniških združenj iz Bone in Hercegovine se bo vršil letos v Bosanskem Brodu 10. in 11. septembra. Na dnevnem redu kongresa je mnogo predavanj o napredovanju zemljoradniških združenj v celih državi. Kongresu bodo prisostvovali tudi delegati poljedelskega ministretva.

— **Preuranjene vesti o ustanovitvi naše trgovinske zbornice na Dunaju.** V zadnjem času je vse naše časopisje poročalo o tem, da se je v ministrtvu za trgovino in industrijo konstituirala posebna komisija, ki naj bi proučevala vprašanje o ustanovitvi naše trgovinske zbornice na Dunaju. Iz merodajnega mesta sedaj poročajo, da so vse te vesti preuranjene in da o ustanovitvi jugoslovanske trgovinske zbornice na Dunaju za enkrat še ne more biti govora.

— **Tvornica ruma v Smederevu.** Vinogradarska zadruga iz Smedereva namerava v kratkem na svojem posestvu v Smederevu zgraditi moderno tvornico ruma.

— **Uvoz sladkorja iz Češkoslovaške.** Naša država je v prvih sedmih mesecih tega leta uvozila iz Češkoslovaške 25.000 metrskih stotov sladkorja.

— **Dovoljenja za poslovanje z devizami** in valutami. Finančno ministrtvo je izdalo sklep, s katerim se dovoljuje poslovanje z devizami in valutami podružnici Jugoslovanske banke na Sušaku ter podružnicam Jadranske banke na Cavtatu, Ercegnovi, Korčuli, Jelsi, Prevaljah, Jesenicah, na Bledu in v Trzinu.

— **Češkoslovaško-Italijanska trgovinska pogajanja.** V kratkem se bodo pričela pogajanja za sklenitev trgovinske pogodbe med Češkoslovaško in Italijo. Po tej pogodbi bi se znižal carinski koeficient za uvoz raznega češkoslovaškega blaga v Italijo (stroji, orodje, železo, pivo, sladkor) in za uvoz italijanskega vina, avtomobilov in elektrotehničnih naprav v Češkoslovaško.

— **Mehika in praški velesejem.** Mehikanska vlada bo oficijelno sodelovala na jesenskem velesejmu v Prazi. V to svrhu je že poslala večjo količino vzorcev, ki bodo na sejmu izloženi v posebnem oddelku. Pri mehikanski trgovski agenturi v Prazi bo ustanovljena stalna izložba mehikanskih izdelkov za srednjo in jugozapadno Evropo.

— **Stanje avstrijske Narodne banke.** V drugi polovici tega meseca se je obtok avstrijskih novčanic zmanjšal za 86,2 na 5587,2 milijarde kron.

— **Ruski papirji na berlinski borzi.** Od 1. septembra 1923. bo berlinska borza zopet notirala ruske vrednostne papirje.

Domače borze

23. avgusta:

ZAGREB. Na efektnem tržišču je vladala danes precejšnja živahnost. Na deviznem tržišču je situacija v toliko izpremenjena, da je Narodna banka nudila le neznatne količine deviz, ker je privatna ponudba bila zadostna, da pokrije povpraševanje. Devize: Dunaj 0.1340—0.1347,5, Berlin 0.0018—0.0022, Budimpešta 0.525—0.575, Italija 413—414,25, London 437 — 438, Newyork ček 95—95,75, Pariz 535—540, Praga 282—283, Sofija 75—80, Švica 1737,5—1739,5. Valute: dolar 94—94,75, avstrijske krone 0.1340—0.1345, bolgarski levi 70, češke krone 278—280, francoski franki 525, madžarske krone 0.40—0.50, rumunski lei 43—46, lire 407,5—409. Efekti: Eskomptna 166—168, Hipotekarna 108—115, Ljub. kreditna 237,5—239, Praški ediona 117,5—118,25, Slavenska 110—111.

BEograd. Na današnjem tržišču je bila tendencja zelo zvrsta. Blaga je bilo malo. Devize: Dunaj 0.1338—0.1340, Berlin 0.0018—0.0019, Budimpešta 0.53—0.56, Bukarešta 45—46, Italija 414—415, London 438—438,5, Newyork ček 95,90—96, Pariz 536—540, Praga 280—280,10, Sofija 84—85, Švica 1737—1741, Varšava 0.04—0.05. Valute: dolar 94,5—95, francoski franki 534—536, madžarske krone 0.60.

Tisk Delniške tiskarne, d. d. v Ljubljani. Lastnik in izdajatelj Konzorci «Jutra». Odgovorni urednik Fr. Brozovič

Pisalni stroji, potrebščine

Mehanična delavnica (popravljalnica)

LJUBLJANA

Selenburgova ulica 6/1.

I. BARAGA.

Ne smete opustiti, ne da bi posetili
SINGERJEVI
oddelek št. 154 na ljubljanskem velesejmu.



CEMENT
premog 4353
in strešno opeko
ima stalno v zalogi
H. PETRIC, Ljubljana,
Dunajska cesta št. 33.
Telefon 208. Skladnice «Sutina».

„UNION“
paromlin, d. d. v Osijeku
išče za Ljubljano in okolico
zastopnika,
ki je zmožen, dobro vpeljan, v stroki izučen in ki more položiti kavčijo. Ozira se le na prvovrstno moč, ki je delovala v tej stroki že pred vojno. Obširne ponudbe naj se pošljejo ravnateljstvu zgornjega podjetja. 4346

Na srdite napade naših nasprotnikov odgovorite najbolje s tem, da pridobivate «Jutra» novih naročnikov.

